

Lakiosasto

12.5.1999

Työeläkelaitoksille

EY-VIRKAMIESTEN ELÄKEOIKEUKSIEN SIIRTO

Laki eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä (165/99) tuli voimaan 1.3.1999. Hallituksen esitys on annettu eläkelaitoksille tiedoksi yleiskirjeellä A 35/98 ja vahvistettu laki yleiskirjeellä A 8/99.

Euroopan yhteisöjen (EY) palveluksessa olevat virkamiehet ja tilapäinen henkilökunta voivat halutessaan siirtää ansaitsemansa työeläkeoikeuden Suomesta Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmään siten kuin Suomea velvoittavassa EY:n henkilöstöasetuksessa säädetään. Eläkeoikeuden siirto toteutetaan siirtämällä EY:n eläkejärjestelmään Suomessa ansaittua työeläkeoikeutta vastaava pääoma-arvo.

Eläkelaitoksen tehtävänä on antaa siirtoa haluavalle virkamiehelle päätös tämän eläkeoikeudesta. Päätös sisältää samat tiedot työ- ja virkasuhteista, yrittäjäjaksoista sekä vapaakirjojen määrästä kuin normaalia eläkepäättöstä annettaessa. Eläkeoikeus muutetaan pääoma-arvoksi siirtoa varten määriteltujen laskuperusteiden mukaan. Kun eläkeoikeuden siirto käytännössä toteutetaan, yksityisen sektorin viimeinen eläkelaitos ja julkisen sektorin eläkelaitokset maksavat osuutensa siirtomäärästä Eläketurvakeskukselle, joka tilittää siirtomäärän edelleen toimivaltaiselle Euroopan yhteisön toimielimelle, esimerkiksi komissiolle, EY-tuomioistuimelle tai Euroopan parlamentille.

Eläketurvakeskus toimii lain nimeämänä yhdyslaitoksena, joka huolehtii eläkeoikeuden siirtoon liittyvästä yhteydenpidosta ja käytännön toimenpiteistä EY-virkamiesten ja kunkin toimivaltaisen Euroopan yhteisön toimielimen sekä Suomen eläkelaitosten kanssa.

Tässä yleiskirjeessä annetaan työeläkelaitoksille lain toimeenpanemiseksi tarvittavat soveltamisohjeet. Rekistereihin liittyvästä tietoliikenteestä sekä vastuunjaosta annetaan erilliset ohjeet.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen

Helena Tapio

Lakiosasto

12.5.1999

Sisällysluettelo**EY-VIRKAMIESTEN ELÄKEOIKEUKSIEN SIIRTO**

1	JOHDANTO.....	1
2	SIIRTOPROSESSI PÄÄPIIRTEITTÄIN.....	2
3	ELÄKELAITOKSEN TEHTÄVÄT.....	5
	3.1 Päätös eläkeoikeudesta	5
	3.1.1 Päätöksen sisältö.....	5
	3.1.2 Eläkeoikeuden muuntaminen pääoma-arvoksi	6
	3.1.3 Valitusosoitus.....	6
	3.1.4 Päätöksen toimittaminen ETK:lle ja päätösyhteenveto	6
	3.2 Rahojen tilittäminen ETK:lle	7
4	SIIRRON OIKEUSVAIKUTUKSET	8
5	ELÄKEOIKEUDEN PALAUTTAMINEN SUOMEEN.....	8
	5.1 Menettely.....	8
	5.2 Palauttamisen oikeusvaikutukset	9

LIITTEET

Kaaviokuva siirron eri vaiheista

Malli päätöspyyntökirjeestä eläkelaitoksille

Malli eläkelaitoksen päätöksestä ja valitusosoituksesta

Lakiosasto

12.5.1999

EY-VIRKAMIESTEN ELÄKEOIKEUKSIEN SIIRTO

1

JOHDANTO

Euroopan unionin jäsenyyden myötä Euroopan yhteisöjen toimielimiin on voitu nimittää myös suomalaisia. Tällä hetkellä yhteisöjen palveluksessa on arviolta 700 suomalaista virkamiestä tai tilapäiseen henkilöstöön kuuluvaa. Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovelletaan EY-asetusta 259/68, jäljempänä henkilöstöasetus, joka on suoraan velvoittavaa oikeutta kaikissa jäsenmaissa.

Kun jäljempänä käytetään termiä EY-virkamies tai virkamies, tällä tarkoitetaan myös tilapäiseen henkilökuntaan kuuluvia henkilöitä, ellei toisin ole sanottu.

Henkilöstöasetus edellyttää, että Euroopan yhteisöjen palvelukseen siirtyvällä on halutessaan oikeus siirtää kansallisessa järjestelmässä ansaitsemansa eläkeoikeudet yhteisön eläkejärjestelmään. Syynä tähän on mm. se, että EY-asetusta 1408/71, joka koskee EU:n alueella liikkuvia työntekijöitä ja yrittäjiä, ei sovelleta työntekijöihin, jotka siirtyvät jäsenmaasta Euroopan yhteisöjen toimielinten palvelukseen. Useissa Keski-Euroopan maissa eläkeoikeuden syntyminen edellyttää pitkiäkin vakuutusaikoja. Koska EY:n palveluksessa vakuutettua aikaa ei voida rinnastaa jäsenmaan vakuutuskausiin, vanhuuseläkeoikeus saattaa jäädä jäsenvaltiossa syntymättä.

Eläkeoikeuden siirto on virkamiehelle vapaaehtoista, mutta siirtojärjestelmän luominen on jäsenvaltioille pakollista.

Eläkeoikeus muunnetaan jäsenvaltiossa vakuutusmatemaattiseksi pääoma-arvoksi, joka siirretään Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmään. Yhteisöjen eläkejärjestelmässä siirtosumma muunnetaan edelleen ansainta-ajaksi, jonka suuruuteen vaikuttavat mm. henkilön siirtohetken palkka ja oletettu "normaali" palkka- ja urakehitys.

EY-virkamies saa yleensä oikeuden vapaakirjaeläkkeeseen yhteisöjen eläkejärjestelmästä vasta kymmenen vuoden palveluksen jälkeen. Siltä varalta, että virkamies eroaa EY:n palveluksesta ennen tätä, hänelle on annettu oikeus siirtää yhteisöjen palveluksessa karttunut vanhuus- ja perhe-eläkeoikeutensa vakuutusmatemaattinen arvo uuden työskentelymaansa eläkejärjestelmään. Tämä eläkeoikeuden palautus tulee kysymykseen kuitenkin vain, jos se on tehty jäsenmaan eläkejärjestelmässä mahdolliseksi.

Palauttaminen on mahdollinen Suomeen tietyin edellytyksin. Palautettavasta eläkeoikeudesta muodostetaan valtion eläkelain vähimmäisturvan mukainen vapaakirja.

Lakiosasto

12.5.1999

2

SIIRTOPROSESSI PÄÄPIIRTEITTÄIN

Kaaviokuva siirron eri vaiheista on yleiskirjeen liitteenä 1.

- Voimaantulovaihe** Laki eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä (EY-eläkesiirtolaki) tuli voimaan 1.3.1999. Lakia sovelletaan kuitenkin takautuvasti 1.1.1995 lukien kaikkiin niihin henkilöihin, jotka lain voimaan tullessa työskentelevät Euroopan yhteisöjen toimielimen palveluksessa.
- EY-eläkesiirtolaissa annettiin sosiaali- ja terveysministeriölle oikeus tehdä lain toimeenpanoa koskeva sopimus. Tämä sopimus tulee voimaan 1.6.1999.
- EY:n henkilöstön eläkejärjestelmää koskevien ohjeiden mukaan EY:n virkamiehellä on nimityksensä jälkeen kuusi kuukautta aikaa anoa eläkeoikeutensa siirtoa jäsenmaasta Euroopan yhteisöihin. Koska siirto Suomesta yhteisöihin on kuitenkin tullut mahdolliseksi vasta nyt, Euroopan yhteisöjen hallinto tiedottaa kaikille siirtoon oikeutetuille virkamiehille, että näillä on oikeus ja mahdollisuus hakea Suomessa karttuneen eläkeoikeutensa siirtoa kuuden kuukauden ajan 1.6.1999 lukien. Tilapäiseen henkilöstöön kuuluvan osalta EY määrittelee kuitenkin erikseen, milloin tällä on oikeus siirtoon.
- Näin ollen valtaosa siirtohakemuksista tulee Suomeen 1.6. - 30.11.1999 välisenä aikana, jos useimmat siirtoon oikeutetuista noin 700 virkamiehestä käyttää tätä oikeuttaan. Tämän jälkeen hakemuksia tulee yksittäin (tilapäiset virkamiehet ja myöhemmin EY:n palvelukseen siirtyvät).
- Hakemus** EY:n palvelukseen siirtynyt virkamies saa työnantajanaan toimivalta Euroopan yhteisöjen toimielimeltä tiedon eläkeoikeuden siirtomahdollisuudesta. Jos hän haluaa selvittää, kuinka paljon hänen Suomessa karttunut eläkeoikeutensa lisäisi hänen eläkkeeseen oikeuttavaa aikaansa EY:ssä, hänen tulee siis kuuden kuukauden kuluessa ilmoittaa tästä EY:n asianomaiselle toimielimelle. Ilmoitus tehdään EY:n hakemuslomakkeella, jonka EY:n asianomainen toimielin toimittaa virkamiehelle. Lomakkeessa ilmoitetaan henkilötietojen lisäksi tiedot työnantajista ja työsuhdeajoista sekä yrittäjätoimintajaksoista Suomessa.
- ETK yhdyslaitoksena** EY:n toimielin välittää siirrosta kiinnostunutta virkamiestä koskevat tiedot ETK:lle ja pyytää ETK:ta ilmoittamaan siirrettävän eläkeoikeuden pääoma-arvon ja Suomen vakuutuskaudet EY:lle.
- ETK pyytää kaikkia asianomaisia julkisen ja yksityisen sektorin eläkelaitoksia antamaan kyseistä henkilöä koskevan päätöksen hänen siirtomäärän laskentapäivään mennessä karttuneesta eläkeoikeudestaan.

Lakiosasto

12.5.1999

Siirtomäärän laskentapäivä saadaan EY:ltä. Yksityisellä sektorilla päätöksen antaa vain viimeinen laitos.

Eläkelaitoksen päätös Eläkelaitos antaa päätöksen siirtoa hakevan työsuhteista ja vapaakirjojen määristä vastaavalla tavalla kuin eläkepäätöstä annettaessa. Eläkelaitosta pyydetään lisäksi laskemaan karttuneen eläkeoikeuden pääoma-arvo siirtoa varten vahvistettujen laskuperusteiden mukaan. Pääoma-arvo ilmoitetaan erillisellä liitteellä (laitoskohtainen ennakkolaskelma).

Päätösyhteenvedo ja ennakkolaskelma

ETK tekee eri eläkelaitoksilta saamiensa päätösten perusteella päätösyhteenvedon. Päätösyhteenvedo lähetetään asianomaiselle EY-virkamiehelle, jolla on päätösyhteenvedon saatuaan oikeus hakea muutosta yhteenvedon pohjana oleviin eri eläkelaitosten päätöksiin kuttakin päätöstä koskevan muutoksenhakujärjestelmän mukaisesti.

Kun päätösyhteenvedon pohjana olevat päätökset ovat saaneet lainvoiman, ETK laskee päätösten mukaiset eläkeoikeuksien pääoma-arvot yhteen. Siirrettävän eläkeoikeuden pääoma-arvon sisältävä ennakkolaskelma lähetetään paitsi virkamiehelle, myös asianomaiselle EY:n toimielimelle. Ennakkolaskelman osalta virkamiehellä ei ole muutoksenhakuoikeutta. Ennakkolaskelman mukana ETK toimittaa EY:lle tiedot Suomen vakuutuskausista E 205 FIN - lomakkeella.

Hakija päättää, siirtääkö hän eläkeoikeutensa vai ei

Asianomainen EY:n toimielin laskee ennakkolaskelman pohjalta, paljonko lisää eläkkeeseen oikeuttavaa aikaa siirretyn pääoma-arvon nojalla virkamies EY:ssä saisi. Virkamiehen on annettava vastaus EY:n toimielimen tekemään lisäaikatarjoukseen kahden kuukauden kuluessa ja päätettävä, siirtääkö hän eläkeoikeutensa Suomesta EY:n eläkejärjestelmään vai ei. EY tutkii, onko vastaus annettu määräajassa.

EY:n toimielin ilmoittaa ETK:lle virkamiehen päätöksestä. Jos hän ei halukaan siirtää eläkeoikeuttaan pois Suomesta, asian käsittely hänen osaltaan päättyy tähän. ETK ilmoittaa käsittelyn raukeamisesta asianomaisille eläkelaitoksille.

Siirtoa voi yleensä hakea vain kerran. Vain jos virkamies on EY:n virasta saamansa virkavapauden aikana työssä Suomessa, hänellä on oikeus siirtää täällä kartuttamansa eläkeoikeus uudelleen EY:n järjestelmään. Jos siirtoa ei ole tehty aiemmin, sitä ei voi tässä tilanteessa tehdä ensimmäistä kertaa. Normaali rinnakkainen palvelus ei oikeuta uuteen siirtoon.

Lakiosasto

12.5.1999

Siirtosopimus

Kun ETK on saanut tiedon siitä, että virkamies haluaa siirtää eläkeoikeutensa, ETK ehdottaa virkamiehelle eläkeoikeuden palauttamista koskevan sopimuksen tekoa. Sopimus on edellytyksenä sille, että virkamies voi tulevaisuudessa palauttaa eläkeoikeutensa Suomeen. Palauttaminen edellyttää lisäksi, että hänelle ei synny vapaakirjaoikeutta yhteisöissä.

Siirtosopimuksesta toimitetaan kopio myös asianomaiselle EY:n toimielimelle.

Päätös eläkeoikeuden määrästä

ETK antaa virkamiehelle päätöksen siirrettävän eläkeoikeuden määrästä. Päätös sisältää ennakkolaskelmassa kerrotun pääoma-arvon lisättynä laissa määritellyllä 3,5 % vuotuisella korolla (siirtomäärä). Korkoa lasketaan päätöksessä määrättävään siirtopäivään saakka. Päätöksestä on valitusoikeus.

Siirtopäivä määrätään noin kahden kuukauden päähän päätöksen antopäivästä. Näin ollen päätöstä ehditään mahdollisen valituksen johdosta itseoikaista, jos laskelmassa olisi tehty laskuvirhe (esim. käytetty väärää pääoma-arvokerrointa tai korko on laskettu väärin). Laskelman muut perusteet on lainvoimaisesti vahvistettu eläkelaitosten aikaisemmin antamissa päätöksissä.

Päätös eläkelaitosten maksuosuuksista

ETK antaa lisäksi yksityisen sektorin viimeiselle laitokselle ja julkisen sektorin eläkelaitoksille päätöksen siirtomäärän maksuosuuksista. Päätös sisältää myös sen päivän, jolloin rahat on siirrettävä ETK:n tilille. Tämä on kolme pankkipäivää ennen varsinaista EY:hyn siirtopäivää.

Siirrettävä määrä korkoineen jakautuu toimivaltaisten eläkelaitosten kesken kullekin eläkelaitokselle kuuluvan pääoma-arvo-osuuden mukaan.

Yksityissektorin rahoituksesta säädetään tarkemmin vastuunjako-perusteissa. Tarkoitus on, että viimeinen laitos suorittaa koko siirtomäärän, ja osuudet yksityisen sektorin kesken jaetaan normaalin vastuunjaon mukana.

Rahojen siirto EY:lle

ETK tilittää päätöksessä mainittuna siirtopäivänä koko siirtomäärän asianomaisen EY:n toimielimen ilmoittamalle tilille.

Tämän jälkeen asianomaisella henkilöllä ei ole siirtomäärän laskentapäivää edeltävältä ajalta eläkeoikeutta Suomessa. Siirtomäärää ei veroteta Suomessa.

Lakiosasto

12.5.1999

3

ELÄKELAITOKSEN TEHTÄVÄT

3.1

Päätös eläkeoikeudesta

Eläkelaitoksen tulee antaa EY-eläkesiirtolain tarkoittama EY-virkamiehen eläkeoikeutta koskeva päätös, kun eläkelaitos saa tätä koskevan pyynnön Eläketurvakeskukseksi. Virkamies ei voi hakea lain tarkoittamaa päätöstä suoraan eläkelaitokselta.

EY:n asianomainen toimielin määrittelee omien sääntöjensä nojalla sen, kuka on siirtoon oikeutettu. Samoin tämä toimielin ilmoittaa sen päivämäärän, jota Suomessa käytetään siirtosumman laskentapäivänä. ETK ilmoittaa laskentapäivän edelleen eläkelaitokselle.

ETK lähettää päätöspyyntökirjeen yksityisen sektorin viimeiselle laitokselle, joka määräytyy yleiskirjeen A 13/98 ohjeiden mukaan. Lisäksi päätöspyyntö lähetetään kaikille niille julkisen sektorin eläkelaitoksille, joissa virkamies on ollut vakuutettuna.

Malli ETK:n päätöspyyntökirjeestä on yleiskirjeen liitteenä 2.

3.1.1

Päätöksen sisältö

Jotta siirron kohteena oleva eläkeoikeuden pääoma-arvo voitaisiin laskea, tulee eläkelaitoksen päätöksessään lainvoimaisesti vahvistaa siirtoa hakevan henkilön eläkkeeseen oikeuttavat työ- ja virkasuhteet, yrittäjätoimintajaksot sekä niistä karttunut eläkeoikeus. Nämä vahvistetaan samalla tavoin kuin normaalia eläkepääöstä annettaessa.

Jos henkilöllä on rekisterissä jatkuva työ- tai virkasuhde tai yrittäjätoiminta, tämä katkaistaan teknisesti ETK:n ilmoittamaa siirtomäärän laskentapäivää edeltävään päivään. Laskentapäivää pidetään ikään kuin eläketapahtumapäivänä.

Siirrettävä eläkeoikeus on se määrä, joka henkilölle on karttunut siirtomäärän laskentapäivään mennessä. Karttunut eläkeoikeus on se eläkeoikeus, josta henkilöllä on oikeus vapaakirjaeläkkeeseen (vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkeoikeus). Siirrettävä eläkeoikeus sisältää normaalien vapaakirjojen lisäksi myös TEL:n 11 §:n ja MYEL:n ja YEL:n 11 §:n mukaiset lisäedut hautausavustusta lukuun ottamatta. Jos henkilöllä olisi oikeus työeläkelisään eläkkeelle jäädessään, myös työeläkelisä sisällytetään karttuneeseen eläkeoikeuden määrään.

Siirrettävään määrään sisältyvien vapaakirjojen arvoin tehdään TEL:n 9 §:n mukaiset indeksitarkistukset siirtomäärän laskentapäivää edeltävään päivään.

Lakiosasto

12.5.1999

Eläkeoikeuden määrään tehdään myös tarvittaessa normaali yhteenso-
vitus TEL 8 §:n mukaisesti samoin kuin eläkettä myönnettäessä.

Päätösmalli valitusosoituksineen yleiskirjeen liitteenä 3.

3.1.2

Eläkeoikeuden muuntaminen pääoma-arvoksi

Eläkelaitoksen tulee toimittaa päätöksensä ohessa ETK:lle laskelma, jossa eläkeoikeus muunnetaan pääoma-arvoksi. Muuntaminen tehdään STM:ssä vahvistettavien laskuperusteiden mukaisesti (EY-eläkesiirtolain mukaiset erityisperusteet). Laskuperusteisiin sisältyy myös pääoma-arvokertoimet.

Laskelma jää Eläketurvakeskukselle. Sitä ei toimiteta erikseen virkamiehelle, vaan virkamies saa tiedon siirrettävän eläkeoikeutensa pääoma-arvosta ETK:n ennakkolaskelman myötä.

3.1.3

Valitusosoitus

Eläkelaitoksen tulee liittää päätökseensä valitusosoitus.

Päätöksen saajalla on oikeus hakea valittamalla muutosta päätöksen perusteena oleviin työsuhde- ja muihin palvelusaikoihin, yrittäjäjaksoihin sekä niihin liittyviin eläkepalkkoihin. Muutosta haetaan kuhunkin päätökseen siten kuin asianomaisen eläkelaitoksen eläkepäätöksiin normaalistikin haetaan.

Esimerkki

Jos päätöksen saava EY-virkamies on tyytymätön sekä valtiokonttorilta että yksityiseltä eläkelaitokselta saamaansa päätökseen, hänen on haettava muutosta erikseen kumpaankin päätökseen sekä valtion eläkelautakunnalta että eläkelautakunnalta.

Normaalista poikkeaa ainoastaan se ajankohta, josta valitusaika lasketaan: valitusaika lasketaan vasta siitä päivästä, kun valittaja on saanut tiedon ETK:n antamasta päätösyhteenvedosta.

Valittajan tulee toimittaa valituskirjelmänsä valitusajassa ETK:lle, joka toimittaa sen edelleen päätöksen antaneelle eläkelaitokselle mahdollista itseoikaisua varten.

3.1.4

Päätöksen toimittaminen ETK:lle ja päätösyhteenvedo

Eläkelaitos ei postita päätöstään suoraan EY-virkamiehelle, vaan päätös ennakkolaskelmineen lähetetään ETK:n lakiosastolle, jolta pyyntö

Lakiosasto

12.5.1999

päätöksen antamisesta tulikin.

ETK:ssa kerätään yhteen kaikki eri eläkelaitosten päätökset ja laaditaan niistä lain tarkoittama päätösyhteenveto. Menettely muistuttaa EU-eläkepäätöskäsittelyä. Samoin ETK:ssa tehdään eläkelaitosten ennakkolaskelmien nojalla yksi ennakkolaskelma, joka sisältää koko Suomesta siirrettävän pääoma-arvon laskettuna laskentapäivään mennessä. ETK lähettää tämän ennakkolaskelman tiedoksi EY-virkamiehelle ja EY:n asianomaiselle toimielimelle, kun eläkelaitosten päätökset ovat saaneet lainvoiman.

3.2

Rahojen tilittäminen ETK:lle

Kun EY-virkamies päättää siirtää eläkeoikeutensa Suomesta EY:n eläkejärjestelmään, ETK antaa yksityisen sektorin viimeiselle laitokselle ja julkisen sektorin eläkelaitoksille näiden maksuosuutta koskevan päätöksen. Päätöksessä määrätään se summa, joka vastaa eläkelaitoksen maksuosuutta siirtomäärästä eli siirrettävästä eläkeoikeuden pääoma-arvosta, johon on lisätty laissa määrätty 3,5 prosentin korko laskentapäivästä siirtopäivään.

ETK:n päätöksessä mainitaan myös se päivä, jolloin eläkelaitoksen on suoritettava maksuosuutensa päätöksessä mainitulle ETK:n tilille. Laskuperusteissa on vahvistettu, että eläkelaitosten on maksettava osuutensa siirtomäärästä viimeistään kolme pankkipäivää ennen siirtopäivää. Eläkelaitoksille tulee perusteiden mukaan antaa yhden kuukauden vähimmäisaika maksujärjestelyjä varten. Päätökset toimitetaan eläkelaitoksille samaan tapaan kuin vastuunjakopäätökset. Erillistä laskua ei lähetetä.

Samalla kun ETK antaa eläkelaitoksille maksupäätökset, sen on annettava siirtomäärästä päätös myös EY-virkamiehelle. Tässä päätöksessä mainitaan siirtopäivä, jolloin rahat tilitetään EY:lle ja johon saakka 3,5 %:n korkoa lasketaan. Rahoja ei voi lain mukaan siirtää ennen kuin EY-virkamiehelle ja eläkelaitoksille annetut päätökset ovat saaneet lainvoiman. Jotta ETK ehtisi oikaista päätöksissään mahdollisesti olleet laskuvirheet ennen mainittua siirtopäivää, siirtopäivä tullaan käytännössä määrittämään vähintään kahden kuukauden päähän päätöksen antopäivästä.

Laskuperusteissa on edelleen todettu, että viivästyneelle suoritukselle lasketaan viivästymisen ajalta korkoa TEL 19 §:n 1 momentin mukaisen vuotuisen viivästyskorotuksen mukaan.

Lakiosasto

12.5.1999

4

SIIRRON OIKEUSVAIKUTUKSET

EY-eläkesiirtolain 10 §:ssä todetaan, että työ-, virka- tai muun palvelussuhteen tai yrittäjätoiminnan, johon siirretty eläkeoikeus on perustunut, katsotaan TEL 8 §:n 4 momentissa mainittuja lakeja, eläkeohjesääntöä tai eläkesääntöjä sovellettaessa päättyneen viimeistään siirtomäärän laskentapäivää edeltäneen päivän lopussa. Päätymistä edeltävä aika ei oikeuta eläkkeeseen Suomen työeläkejärjestelmässä enää sen jälkeen, kun eläkeoikeuden siirto Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmään on toteutunut.

Käytännössä tämä näkyy siinä, että ETK:n työsuhderekisteristä on poistettu siirron kohteena olleet työ- tai virkasuhteet ja yrittäjätoimintajaksot. Nämä tiedot säilytetään kuitenkin ETK:ssa mahdollisia palautustilanteita varten. Koska ETK:n rekistereissä ei ole julkisen sektorin palkkatietoja, tulisi julkisen sektorin eläkelaitosten säilyttää siirrettyjä eläkeoikeuksia koskevat tietonsa mahdollista yhteensovitusperusteen vahvistamista varten.

Jos eläkeoikeuden siirtäjällä on EY-palvelukseen mennessään ollut jatkuva työ- tai virkasuhde tai yrittäjätoiminta, joka on katkaistu teknisesti laskentapäivää edeltävään päivään, katkaisun jälkeen jatkuvasta palvelussuhteesta tai siirron jälkeen aloitetusta uudesta palvelussuhteesta karttuu normaalisti eläkettä. Näitä Suomen eläkejärjestelmään laskentapäivän jälkeen karttuneita eläkeoikeuksia ei voi enää erikseen siirtää EY:n järjestelmään, sillä siirto voidaan toteuttaa vain kerran.

5

ELÄKEOIKEUDEN PALAUTTAMINEN SUOMEEN

5.1

Menettely

Edellytykset

Eläkeoikeuden palauttaminen takaisin Suomeen on mahdollista vain, jos

- eläkeoikeuden siirtäjän palvelus Euroopan yhteisöissä päättyy hänen saamatta EY:n eläkejärjestelmästä vapaa-kirjaoikeutta ja
- eläkeoikeuden siirtäjä on ennen siirtoa tehnyt palautusta koskevan sopimuksen ETK:n kanssa.

Eläkeoikeuden palauttaminen ei luonnollisestikaan tule kysymykseen, jollei EY:n eläkejärjestelmään ole siirretty mitään eläkeoikeutta Suomesta.

Lakiosasto

12.5.1999

Rahastosiirto

Palautettava eläkeoikeus voi olla niin sanottu rahastosiirto, jossa Suomeen palautuu sekä täältä siirretty eläkeoikeus että EY:ssä karttunut eläkeoikeus. Jos EY-virkamies on palvelukseen astuessaan siirtänyt myös muissa EU-maissa mahdollisesti kertyneet eläkeoikeutensa EY:n järjestelmään, rahastosiirrossa myös nämä eläkeoikeudet siirtyvät Suomeen.

Palautusmäärä lasketaan EY:n lainsäädännön mukaisesti ja se vastaa karttuneen eläkeoikeuden pääoma-arvoa, missä pääoma-arvokertoimet määräytyvät niin ikään yhteisöjen lainsäädännön mukaisesti. Rahastosiirto on palauttajalle veroton.

Eroraha

Jollei EY:n palveluksesta eroavalle ole syntynyt vapaakirjaoikeutta eikä hän halua käyttää rahastosiirtomahdollisuutta hyväkseen, hänelle lasketaan ns. eroraha. Eroraha on saajalleen verotettavaa tuloa.

Myös erorahan saajalla on oikeus palauttaa eläkeoikeutensa Suomeen. Tekemällä palautusta koskevan sopimuksen erorahan saaja valtuuttaa komission palauttamaan erorahatilanteissa Suomeen sen osan erorahasta, joka vastaa aikoinaan Suomesta siirrettyä siirtomäärää korotettuna TEL 12 a §:n 5 momentissa tarkoitetulla laskuperustekorolla. Näin laskettuna palautusmäärä vastaa likipitään sitä määrää, johon rahasto olisi Suomessa kasvanut.

Jos maksettavaksi tuleva eroraha on kuitenkin pienempi kuin näin laskettu palautusmäärä, Euroopan yhteisöt suorittaa enintään maksettavan erorahan mukaisen määrän. Erorahan laskentasäännöistä ja verotuksesta johtuen erorahan nettomäärä ja näin palautettavaksi tuleva eläkeoikeus saattaa jäädä siirrettyä eläkeoikeutta selvästi pienemmäksi.

Palautuksista huolehtii Valtiokonttori

Suomen työeläkejärjestelmään palautettavista eläkeoikeuksista huolehtii Valtiokonttori. Sillä seikalla, onko siirrettävä eläkeoikeus aikanaan muodostunut yksityiseltä vai julkiselta sektorilta, ei ole merkitystä.

Palautettavasta määrästä muodostetaan valtion eläkelain mukainen vapaakirja, jonka suuruus määräytyy STM:n vahvistamien laskuperusteiden mukaan.

5.2

Palauttamisen oikeusvaikutukset

Palautettava eläkeoikeus myönnetään ja maksetaan soveltuvin osin VEL:n uusia edunsaajia koskevien säännösten mukaisena eli peruseläketurvan tasoisena. Vaikka henkilön eläkeikä muuten muiden eläkkeiden osalta olisi alle 65 vuotta, palautettavaan eläkeoikeuteen perustuva eläke myönnetään vanhuuseläkkeenä aikaisintaan 65 vuoden iästä lu-

Lakiosasto

12.5.1999

kien ja varhennettuna vanhuuseläkkeenä aikaisintaan 60 vuoden iästä lukien.

Työkyvyttömyys- tai perhe-eläkkeenä palautuva eläkeoikeus alkaa sen sijaan samasta ajankohdasta muiden työeläkelakien mukaisten eläkkeiden kanssa. Palautettu eläkeoikeus ei kuitenkaan avaa koskaan tulevan ajan oikeutta. Tulevan ajan oikeuden saaminen edellyttää aina uutta työsuhdetta Suomessa, johon tuleva aika voidaan liittää. Palautettuun vapaakirjaan ei liity omaa ansainta-aikaa eikä yhteensovitusta lukuun ottamatta omaa eläkepalkkaa.

Aikanaan Suomesta siirretyt eläkeoikeudet ja niiden perusteena olleet työskentelyajat ja ansiot otetaan kuitenkin huomioon eläkkeen saamisen edellytyksiä arvioitaessa sekä yhteensovituksessa.

Eläkkeen saamisen edellytykset

Vanhoilla vakuutuskausilla saattaa olla merkitystä esimerkiksi silloin, kun Suomeen palannut ja täällä uudelleen vakuutettu työntekijä jää työttömäksi tai tulee työkyvyttömäksi. Työttömyyseläkettä ja yksilöllistä varhaiseläkettä varten vaaditaan tulevan ajan edellytyksenä vähintään 12 kuukauden työskentelyä viimeisen kymmenen vuoden aikana. Lisäksi vaaditaan vähintään 5 vuoden työhistoria viimeisen 15 vuoden aikana. Näitä työskentelyaikaedellytyksiä varten käytetään työntekijän todellista työhistoriaa Suomen työskentelyn osalta. Tulevan ajan 12 kk/10 v -edellytyksen täytyminen voi toki tulla esiin myös normaalia työkyvyttömyyseläkettä tai perhe-eläkettä myönnettäessä eläkkeen määrään vaikuttavana tekijänä.

Karttumisen katto

Vanhat ansiot otetaan vastaavasti huomioon myös määrättäessä VEL 10 §:n 6 momentin mukaista eläkkeiden enimmäismäärää eli niin sanottua karttumisen kattoa.

Yhteensovitusperuste

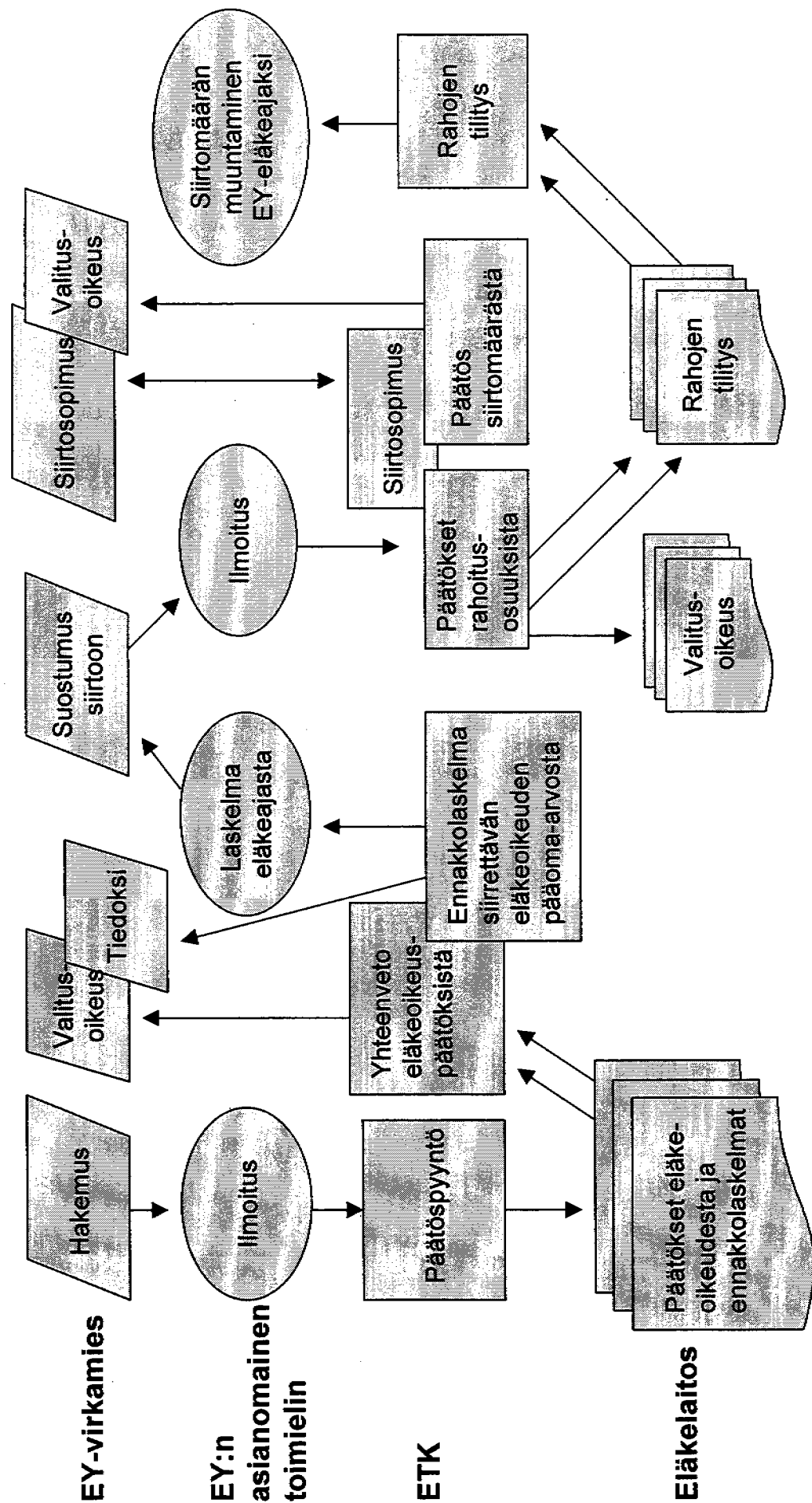
Yhteensovitusperuste vahvistetaan vastaavasti vanhojen ansioiden perusteella, jos yhteensovitusperuste on niiden mukaan vahvistettuna korkeampi kuin Suomeen palaamisen jälkeen ansaittujen tulojen perusteella vahvistettuna.

EY-eläkesiirtolain 13 §:ssä todetaan, että yhteensovitusperusteena voidaan käyttää myös Euroopan yhteisöjen eläkkeen perusteena olevaa palkkaa, jos eläkeoikeuden palauttaminen on toteutettu rahastosiirtona. Erorahan veronalaisuuden vuoksi on todennäköistä, että palautukset tulevat tapahtumaan nimenomaan rahastosiirtoina. Koska EY:ssä eläkkeen perusteena olevana palkkana käytetään henkilön loppupalkkaa, se lienee yleensä korkeampi kuin Suomen järjestelmän mukainen yhteensovitusperuste.

Eläkeoikeuksien siirto EY:hyn

Siirtoprosessin eri vaiheet

LA/Outi Lehmus

10.6.1999

Eläkelaitos

osoite

012345 KAUPUNKI

ELÄKEOIKEUDEN SIIRTO SUOMESTA EUROOPAN YHTEISÖIHIN

Euroopan yhteisön palveluksessa oleva

Eeva Elina Eurooppalainen (010266-xxxx)

on ilmoittanut olevansa halukas siirtämään Suomessa karttuneen eläkeoikeutensa Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmään.

Tämän vuoksi Eläketurvakeskus pyytää eläkelaitosta antamaan edellä mainitusta siirtoon oikeutetusta henkilöstä

- eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisön välillä annetun lain 7 §:n mukaisen päätöksen sekä
- päätöksen perusteella lasketun ennakkolaskelman eläkeoikeuden pääoma-arvosta.

Päätöksessä käytettävä siirtomäärän laskentapäivä on **1.4.1995**.

Päätös valitusosoituksineen sekä ennakkolaskelma lähetetään Eläketurvakeskukselle osoitteella

Eläketurvakeskus
Lakiosasto/soveltamisjaosto
00065 ELÄKETURVAKESKUS

Ystävällisin terveisin

ELÄKETURVAKESKUS
Lakiosasto

Outi Lehmus

LIITE

Eläkeoikeuspäätöstä pyytäneen oma ilmoitus

1.7.1999

Eeva Eurooppalainen

Rue de la Loi
B - 1049
BELGIUM

Kenen eläkeoikeutta päätös koskee

Eeva Elina Eurooppalainen (010266-xxxx)

Mitä päätös koskee Tässä päätöksessä on laskettu se eläkeoikeus, joka Teille on karttunut Suomessa **1.4.1995** mennessä yksityisen työnantajan palveluksesta tai yrittäjätoiminnasta. Euroopan yhteisöjen hallinto on ilmoittanut, että mainittuna päivänä Teille on syntynyt oikeus siirtää eläkeoikeuttanne vastaava pääoma-arvo Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmään.

Päätöksen liitteenä olevasta eläkelaskelmasta ilmenevät ne työsuhteet ja yrittäjätoimintajaksot, joiden perusteella eläkeoikeutenne on laskettu sekä laskennassa käytetyt eläkepalkat ja yrittäjätulot.

Eläkeoikeuden määrä

Eläkelaskelmassa mainituista työsuhteista ja yrittäjätoiminnasta karttunut eläkeoikeutenne on

xxx mk/kk.

Muutoksenhaku Jos olette tyytymätön tähän päätökseen, voitte valittaa siitä eläkelautakuntaan kääntöpuolella/liitteenä olevan ohjeen mukaisesti.

Lainkohta Laki eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä (165/1999) 4 §

ELÄKELAITOS

Käsittelijä Kaisa Käsittelijä
puh. (09) 123 4567

LIITE Eläkelaskelma
Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS: MITEN TÄSTÄ PÄÄTÖKSESTÄ VOI VALITTA

Minne valitetaan

Jos olette tyytymätön tähän päätökseen, voitte 30 päivän kuluessa hakea siihen kirjallisesti muutosta eläkelautakunnalta, joka on eläkelaitoksista ja Eläketurvakeskuksesta riippumaton muutoksenhakuelin. Osoittakaa valitus eläkelautakunnalle, mutta toimittakaa se kuitenkin Eläketurvakeskukselle, joka toimittaa valituksenne edelleen asianomaiselle eläkelaitokselle. Eläkelaitos voi itse oikaista päätöksensä, jos se suostuu kaikkiin vaatimuksiinne.

Eläketurvakeskuksen osoite:

ELÄKETURVAKESKUS
Kirjurinkatu 3, 00065 ELÄKETURVAKESKUS
Puh. +358 9 151 4216
Faksi +358 9 151 2616

Miten valitus tehdään

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Ilmoittakaa valituksessa

- että se on tarkoitettu valitukseksi eläkelautakunnalle
- päätös, johon haette muutosta
- miltä kohdin haette päätökseen muutosta
- mitä muutoksia vaaditte siihen tehtäväksi
- perusteet, joilla vaaditte muutosta
- nimenne, henkilötunnuksenne, osoitteenne ja puhelinnumeronne
- edunjättäjän nimi ja henkilötunnus.

Liittäkää mukaan eläkelaitoksen päätös tai jäljennös siitä sekä selvitykset, joihin vetoatte. Lisäselvityksiä voitte toimittaa myöhemminkin.

Miten valitus allekirjoitetaan

Valitus on Teidän tai muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ette itse allekirjoita sitä, on mukaan liitettävä allekirjoittamanne valtakirja. Jos valituksen on puolestanne laatinut joku muu, on laatijan nimen lisäksi ilmoitettava myös hänen ammattinsa ja osoitteensa.

Missä ajassa valituksen on oltava perillä

Valituksen on oltava Eläketurvakeskuksessa ennen sen aukioloajan päättymistä viimeistään kolmantenakymmenentenä (30.) päivänä siitä, kun saitte tiedon päätösyhteenvedosta. Teidän katso-
taan saaneen päätösyhteenvedosta tiedon seitsemäntenä (7.) päivänä päätösyhteenvedon postitus-
päivän jälkeen, jollei muuta ilmene.

Miten valitus toimitetaan perille

Valitus voidaan toimittaa Eläketurvakeskukseen henkilökohtaisesti, lähettiä käyttäen tai lähettämällä se omalla vastuulla postitse. Lähetyksen on oltava perillä ennen edellä mainitun määräajan päättymistä.

Valituksen siirtyminen eläkelautakunnalle

Jos eläkelaitos ei oikaise valituksen kohteena olevaa päätöstä vaatimusten mukaisesti uudella päätöksellä, se lähettää valituksen eläkelautakunnan käsiteltäväksi. Siirrosta ilmoitetaan Teille.

Eläkelautakunnan osoite:

ELÄKELAUTAKUNTA
Kirjurinkatu 3, 00520 HELSINKI
Puh. +358 9 15 155
Faksi +358 9 151 2127

Osoitteenmuutos

Ilmoittakaa osoitteenmuutoksesta Eläketurvakeskukselle ja lisäksi eläkelautakunnalle, jos valituksenne on siirretty sinne.